

ЗАСАДНИЧІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВНИХ НАПРЯМІВ ПРОДУКУВАННЯ НОВИХ ЗНАТЬ ЯК ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

С. М. Ілляшенко, д.е.н., професор

Ю. С. Шипуліна, к.е.н., доцент

Н. С. Ілляшенко, к.е.н., доцент

Є. І. Нагорний, к.е.н.

Сумський державний університет

Метою дослідження є розроблення методичних засад визначення перспективних напрямів продукування нових знань як основи інноваційного розвитку господарюючих суб'єктів. Запропонована концептуальна схема вибору перспективних напрямів випереджаючого інноваційного розвитку господарюючого суб'єкта, яка відображає види і схему взаємодії актуальних комплексів знань, що покладі в їх основу. Виділено і апробовано на практиці авторські теоретико-методичні підходи, які дозволяють отримати актуальні знання щодо: потенціалу інноваційного розвитку господарюючого суб'єкта; маркетингових прогнозів тенденцій зміни споживчого попиту у прогнозованому періоді; оцінки стану розвитку науки і техніки, а також можливостей втілення наявних і перспективних науково-технічних розробок у нові продукти, технології їх виготовлення і способи споживання. Окреслено особливості застосування зазначених підходів.

Отримані результати у сукупності поглиблюють теоретико-методичні засади менеджменту і маркетингу знань в частині формування передумов розроблення організаційно-економічного механізму управління продукуванням і комерціалізацією знань на рівні держави, галузі, регіону, окремої організації тощо які б дозволяли визначати і посилювати їх порівняльні переваги, обирати і реалізовувати на цій основі перспективні напрями їх інноваційного розвитку в перманентно нестабільних умовах сучасної економіки.

Ключові слова: *продукування знань, інноваційний розвиток, механізм управління знаннями, інноваційне випередження, економіка знань.*

Постановка проблеми. Завершення 5-го технологічного укладу, а також фактичний початок 4-ї промислової економіки ініціюють зміни у співвідношенні факторів економічного зростання світової економіки. Сучасні техніка, технології, методи управління тощо не в змозі розв'язати проблеми які загрожують самому існуванню людської цивілізації, крайньою мірою у її сучасному вигляді: енергетична, екологічна, соціально-демографічна тощо. Аналіз практики розвитку країн лідерів економічного зростання, а також їх окремих підприємств та установ свідчить, що розв'язання зазначених проблем можливе шляхом впровадження інновацій, які охоплюють усі аспекти людської діяльності, а також переходом їх економіки на інноваційний розвиток. Ці інновації базуються на продукуванні нових знань та їх втіленні в нові продукти і технології їх виготовлення, нові методи управління на усіх етапах виробництва і збуту продукції, нові технології організації діяльності людського суспільства у цілому.

Для економіки України перехід на інноваційний розвиток повинен здійснюватися у руслі концепції інноваційного випередження, яка передбачає не буквально повторення шляху, який інші країни вже пройшли і зайняли міцні позиції а світовому ринку. Згідно її основних положень необхідно шукати свій шлях, відшукуючи і посилюючи відносні конкурентні переваги які дозволять зайняти позиції ринкового лідера в певних перспективних напрямках діяльності. Так вітчизняні підприємства навряд чи можуть конкурувати з німецькими, японськими, корейськими та ін. виробниками легкових автомобілів. Проте наявний потенціал української економіки у аерокосмічній галузі, виготовленні деяких видів озброєння, певних видів продукції АПК тощо дозволяє зайняти позиції лідера на світових ринках (звісно, при належній реалізації існуючого потенціалу інноваційного розвитку). Відповідно, постає проблема визначення перспективних напрямів продукування нових актуальних знань, як основи інноваційного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначена проблематика висвітлюється у чисельних працях вітчизняних і зарубіжних науковців. Концептуальні засади менеджменту знань розроблено у працях зарубіжних науковців. Зокрема, Коулопоулос Т.М. і Фраппаоло К. [10] висвітлюють загальні підходи до управління знаннями. Питанням удосконалення менеджменту знань, управління знаннями з позицій забезпечення інноваційного розвитку приділяли уваги: Blanc B.L., Bouillon J.-L. [4], Landry R., Amara N. [5]; Peter M. [6]; Jennex M.E [7]; Borjigen C. [8]; Khedhaouria A., Jamal A. [9]. Джанетто К. та Уилер Э. [11] розглядають питання розробки і впровадження корпоративної стратегії управління знаннями організації. Гапоненко А.Л. [12] досліджує методи капіталізації знань організації. Мясоєдова Т.Г., Суслов Д.С. [1] досліджують окремі аспекти формування системи управління знаннями сучасного підприємства.

Окремі аспекти проблематики менеджменту знань висвітлено у працях вітчизняних науковців. Мойсеєнко І.П. [13] висвітлює підходи до побудови елементів системи управління знаннями, а також інтелектуальними активами підприємства, зазначає необхідність створення організаційної культури та структури управління знаннями. Вовк Я.Ю. [2] розглядає роль персоналу в управлінні знаннями на підприємстві, показує роль знань у забезпеченні розвитку підприємства. Томах В.В. [3] зазначає провідну роль знань у забезпеченні адаптації підприємства до змін умов зовнішнього середовища, виділяє етапи управління знаннями. Черкасова І.В. [14] досліджує роль знань у формуванні інноваційного потенціалу підприємства. Востряков О.В., Гребешкова О.М. [15] показують провідну роль знань у стратегічному управлінні підприємством.

Основи маркетингу знань закладені в роботах зарубіжних дослідників, таких як: Bill Bishop [16], Thomas A. Stewart [18], Thomas Davenport [17], Albert Simar [19]. Ними розглядаються маркетингові інструменти й методи комерціалізації знань, включаючи традиційні й нові, які передбача-

ють застосування Інтернет. У публікаціях українських і російських авторів, зокрема Матвіїва М.Я. [20], розглянуто проблеми освітнього маркетингу й практично не розглядаються інші галузі знань. Проте, незважаючи на чисельні напрацювання, недостатньо дослідженими залишилися питання теоретико-методичного забезпечення визначення перспективних напрямів продукування знань, що розглядаються як основа переходу господарюючих суб'єктів на шлях випереджаючого інноваційного розвитку.

Таким чином, **метою дослідження** є розроблення методичних засад визначення перспективних напрямів продукування нових знань як основи інноваційного розвитку господарюючих суб'єктів.

Результати дослідження. Авторами показано, що

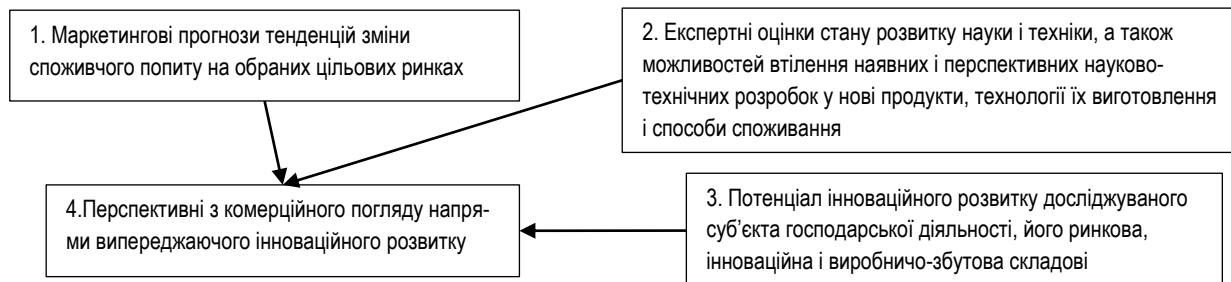

Рис. 1. Схема вибору перспективних напрямів випереджаючого інноваційного розвитку господарюючого суб'єкта (авторська розробка)

Поєднання результатів досліджень зазначених у блоках 1 і 2 (рис. 1) дозволяє визначити перспективні напрями випереджаючого інноваційного розвитку аналізованої галузі у якій працює конкретний суб'єкт господарської діяльності. Узагальнена схема цього процесу подана на рис. 2. Пропонований підхід потребує взаємно узгодженого розв'язання двох комплексів науково-прикладних завдань, що зокрема включають: експертні оцінки стану і можливих тенденцій розвитку науки і техніки; маркетингові прогнози тенденцій зміни споживчого попиту (можливості його формування – для радикальних інновацій).

Подана на рис. 2 блок-схема алгоритму складання стратегічних маркетингових прогнозів щодо виявлення перспективних напрямів науково-технологічного інноваційного розвитку України з урахування експертних оцінок, надає принципову можливість не тільки виділити найбільш імовірні напрями інноваційного прориву, але й оцінити ринкові можливості комерціалізації інноваційних розробок, створюваних у межах цих напрямів.

Поєднання результатів досліджень отриманих у ході виконання робіт відповідно до блок-схеми на рис. 1 з результатами аналізу, що зазначені у блоці 3 надає можливість виділити перспективні напрями випереджаючого інноваційного розвитку господарюючого суб'єкта. Засади методичного підходу до виконання цих робіт викладені авторами у роботі [23].

основними джерелами нових знань є: маркетинг, купівля знань, навчання, НДДКР [21]. При цьому у процесі купівлі та навчання можна отримати в основному вторинні знання, які хтось вже отримав, проте їх можна використати у власній діяльності. Первинні (нові оригінальні) знання отримують у ході проведення ринкових маркетингових досліджень, а також виконання НДДКР. В свою чергу, вибір напрямів НДДКР базується на результатах маркетингових досліджень, результатах аналізу потенціалу інноваційного розвитку господарюючого суб'єкта, а також експертних оцінках найбільш імовірних напрямках розвитку науки і техніки, результати яких можуть бути втіленими в інноваційні продукти, технології, методи управління тощо (рис. 1).

Як слідує з викладеного, в основу визначення перспективних напрямів випереджаючого інноваційного розвитку господарюючого суб'єкта покладені маркетингові дослідження, що передбачають використання інструментів і методів маркетингу знань.

На макrorівні роль маркетингу знань визначається полягає у визначенні (прогнозуванні) перспективних напрямів продукування нових і поглибленні існуючих знань у конкретних галузях людської діяльності, що враховується при визначенні найбільш ефективних (з огляду на наявний потенціал і умови зовнішнього мікро- і макросередовища) стратегій інноваційного розвитку національної економіки (її галузі чи регіону держави) [24]. Для вітчизняної економіки – це стратегії інноваційного випередження [25].

На рівні окремої організації роль маркетингу знань полягає в орієнтації системи продукування знань на найбільш перспективні їх види, які з великою імовірністю можуть бути втілені в нові продукти, технології їх виготовлення та методи просування на ринку, що сприятиме посиленню ринкових позицій організації, зростанню її прибутків тощо.

Слід зазначити, що прогнозування напрямів продукування нових і поглиблення існуючих знань є дуже складним завданням і носить імовірнісний характер, внаслідок неповної визначеності можливих сценаріїв розвитку подій у майбутньому. Стосовно фундаментальних знань це завдання розв'язати дуже складно, особливо у віддаленій перспективі.

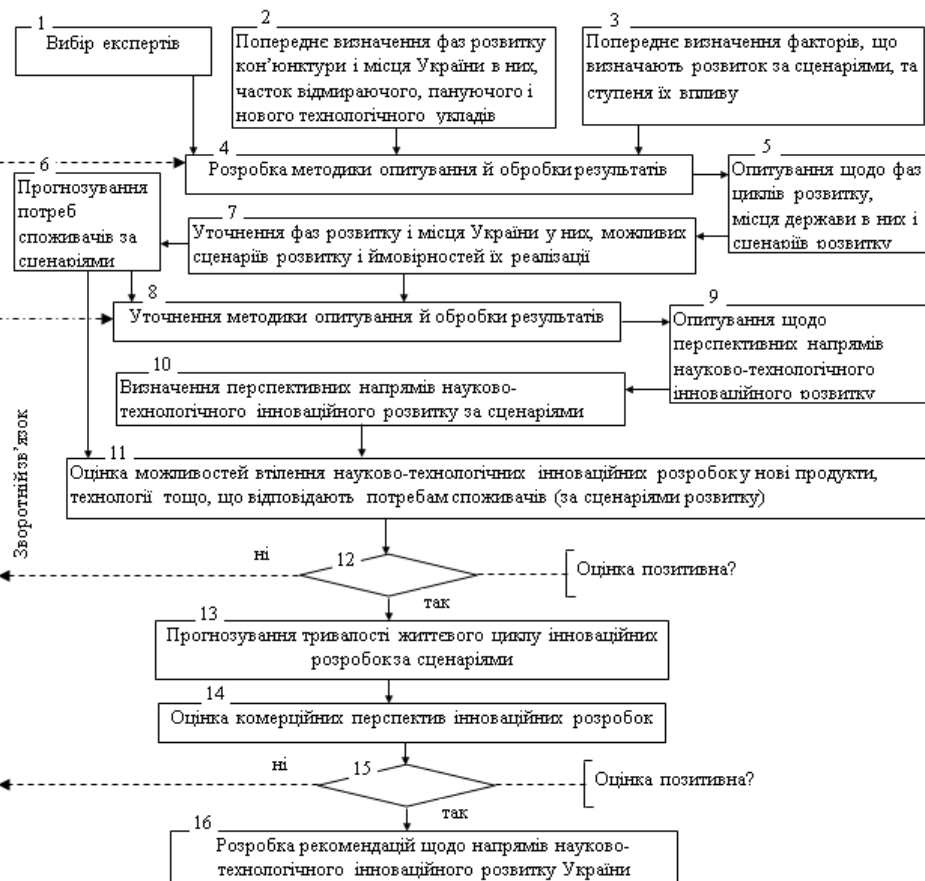

Рис. 2. Принципова блок-схема алгоритму прогнозування перспективних напрямів випереджаючого інноваційного розвитку господарюючого суб'єкта [22]

Що стосується прикладних знань, то їх імовірні напрями їх продукування можна прогнозувати. Для підвищення достовірності прогнозів доцільно застосовувати математичний апарат теорії ймовірності і нечіткої логіки. В основу прогнозів напрямів продукування нових знань слід покласти ідентифікацію проблем, що ускладнюють розвиток людства у цілому (у т.ч. певних галузей економіки та напрямів людської діяльності), зокрема: вичерпання традиційних у т.ч. енергетичних ресурсів; забруднення довкілля, що загрожує існуванню людства; соціально-демографічні проблеми (зростання розриву у якості життя розвинених країн і країн що розвиваються, а також у доходах різних соціальних прошарків населення у країнах світу, неконтрольоване зростання

населення у країнах 3-го світу і скорочення народжуваності у розвинених країнах, невідповідність методів державного управління сучасним реаліям тощо); проблемами, пов'язаними з невідповідністю методів навчання і підготовки фахівців, освітніх програм тощо реаліям сьогодення; проблемами забезпечення зайнятості населення породжені НТП і т.д.

Зважаючи на викладене, на рис. 3 запропоновано схему взаємодії зазначених на рис. 1 комплексів знань у процесі визначення напрямів інноваційного розвитку і формування номенклатури інноваційної продукції (виробів і послуг) господарюючого суб'єкта: окремої організації, галузі чи регіону, національної економіки у цілому.

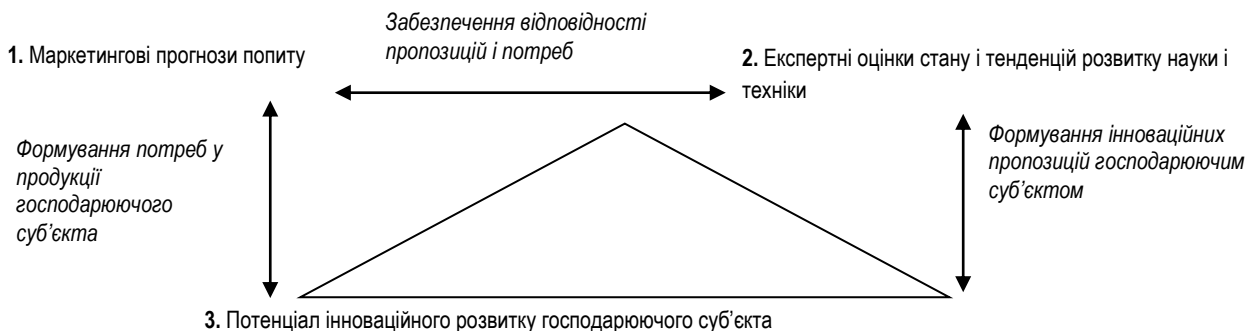

Рис. 3. Схема взаємодії знань у процесі визначення напрямів інноваційного розвитку господарюючого суб'єкта ([26], адаптовано)

Запропоновані теоретико-методичні розробки використані при визначенні перспективних напрямів екологічно-орієнтованого інноваційного розвитку Сумської обл. (табл.

1). В ході цих робіт було істотно поглиблені існуючі і отримані нові знання, що характеризують: потенціал екологічно-орієнтованого інноваційного розвитку області; тенденції

зміни споживчого попиту стосовно екологічно-орієнтованих продуктів і послуг; номенклатури екологічно-орієнтованої інноваційної продукції, яку може запропонувати регіон і яка відповідає запитам споживачів.

Це далеко не повний перелік перспективних напрямів екологічно-орієнтованого інноваційного розвитку, їх реалізація дозволить забезпечити зайнятість населення, реалізувати потужний науковий та інтелектуальний потенціал науки та освіти області, збільшити дохідну частину бюджету області, а загалом - стимулювати сталий соціально-

економічний інноваційний розвиток Сумщини.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Узагальнюючи викладене можна зробити наступні висновки.

1. Запропонована узагальнена схема вибору перспективних напрямів випереджаючого інноваційного розвитку господарюючого суб'єкта, яка відображає види і схему взаємодії актуальних комплексів знань, що покладі в їх основу. Зазначено основні джерела отримання необхідних знань.

Таблиця 1 - Напрями екологічно-орієнтованого інноваційного розвитку Сумської обл. (авторська розробка)

Сутність	Опис
Розширення асортименту і підвищення якості освітніх послуг з надання вищої освіти	Суми є крупним університетським центром в якому навчаються студенти не лише з України, але й з інших країн. Це сприяє розвитку мережі закладів відповідної інфраструктури: проживання, харчування, торгівлі, медицини, банківського обслуговування, розважальних закладів, проведення відпочинку, транспортних послуг, телекомунікаційних послуг, зайняття спортом тощо.
Створення мережі закладів венчурного бізнесу, інжинірингових фірм	Для цього можна використати існуючу базу університетів та науково-дослідних інститутів, а також потенціал науковців, викладачів та студентів. У перспективі можливе формування технополісу чи, навіть, науково-виробничої агломерації, проте це потребуватиме залучення до співпраці великих підприємств.
Розвиток екологічного, маршрутно-пізнавального, етнографічного та ін. видів туризму	Сумщина є відносно екологічно чистим регіоном України, на її території розташовано багато заказників і заповідників, проводиться велика кількість культурно-мистецьких з національним колоритом заходів які можуть зацікавити любителів туризму. Цьому також сприяють мальовничі ландшафти з лісами, степами, ріками, озерами тощо. На території Сумщини є історико-археологічні пам'ятки Скільського періоду, Київської Русі, Гетьманщини і т.п. Можлива організація різноманітних тематичних туристичних маршрутів, наприклад, шляхами партизан С.А. Ковпака, війська князя Ігоря та ін.
Організація відпочинку: літнього, зимового, у період міжсезоння тощо	На території Сумщини є всі умови для організації спортивно-оздоровчого відпочинку: проведення сплавів по річках, проживання у лісі біля річки чи озера у наметових таборах, спортивне рибальство, парусний спорт на озерах, лижні кроси і переходи і т.п. За умов розвитку відповідної інфраструктури можливим є створення стаціонарних зон відпочинку: лісових, водних, степових тощо
Виробництво екологічно-чистої сільськогосподарської продукції та продукції тваринництва	Сумщина має значний потенціал для розвитку АПК: трудові ресурси, родючі чорноземні ґрунти, сприятливий клімат, розвинена мережа транспортних шляхів (проте низької якості)
Розвиток санаторно-курортних послуг	На території Сумщини вже зараз діють відповідні заклади, однак потенціал далеко не вичерпаний. Є достатня ресурсна база для кліматотерапії, бальнеотерапії, пелоїдотерапії та ін., мінеральні води тощо.
Переробка відходів лісового господарства, деревообробки, сільського господарства на екологічно чисті паливні елементи для систем індивідуального опалення	На Сумщині вже діють подібні підприємства, проте ресурсна база для такого виробництва дуже значна. Її використання не тільки дозволить розвивати екологічне чисте виробництво, але й значно покращити ситуацію з забезпеченням вітчизняними енергоносіями
Виготовлення сувенірної продукції з місцевої екологічно чистих сировини і матеріалів	Ця продукція повинна відображати місцевий колорит, вона може зацікавити як місцеве населення (подарунки гостям Сумщини, подарунки при відвідуванні інших регіонів України чи інших країн), так і гостей Сумщини, у тому числі іноземців. Аналіз показує, що попит на таку продукцію є і він далеко не задоволений

2. Виділено авторські теоретико-методичні підходи, які дозволяють отримати актуальні знання щодо: потенціалу інноваційного розвитку господарюючого суб'єкта; маркетингових прогнозів тенденцій зміни споживчого попиту у прогнозованому періоді; оцінки стану розвитку науки і техніки, а також можливостей втілення наявних і перспективних науково-технічних розробок у нові продукти, технології їх виготовлення і способи споживання. Окреслено особливості застосування зазначених підходів.

3. Авторські розробки використані при визначенні перспективних напрямів екологічно-орієнтованого інноваційного розвитку Сумської обл. Практична апробація підтвердила їх адекватність завданням визначення перспективних напрямів продукування нових знань як основи вибору пер-

спективних напрямів інноваційного розвитку господарюючих суб'єктів.

Отримані результати у сукупності поглиблюють теоретико-методичні засади менеджменту і маркетингу знань в частині формування передумов розроблення організаційно-економічного механізму управління продукуванням і комерціалізацією знань на рівні держави, галузі, регіону, окремої організації тощо які б дозволяли визначати і посилювати їх порівняльні переваги, обирати і реалізовувати на цій основі перспективні напрями їх інноваційного розвитку в перманентно нестабільних умовах сучасної економіки.

Подальші дослідження повинні бути спрямованими на формування концептуальних засад формування і функціонування зазначеного механізму.

Список використаних джерел:

1. Суслов Д.С. Управление знаниями в организации: основные модели / Д.С. Суслов // Креативная экономика. - 2012. - № 10. - С. 89-97.
2. Вовк Я.Ю. Процес управління знаннями підприємства та його особливості / Ю.Я. Вовк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.17. – С. 343-352.
3. Томах В.В. Сутність процесу управління знаннями підприємств в промисловості / В.В. Томах // Економіка та управління національним господарством, 2014. - № 2. – С. 161-166.
4. Blanc, B. L., & Bouillon, J.-L. Organizational devices for knowledge management: Proposal for a crossover perspective between knowledge sciences and communication sciences. *VINE*. - 2012, 42(3/4), 382-395. Retrieved from <http://www.emeraldinsight.com/doi/full/10.1108/03055721211267503>
5. Landry, R., & Amara, N. Elucidation and enhancement of knowledge and technology transfer business models. *VINE*. -2012, 42(1), 94-116. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1108/03055721211207789>
6. Peter, M. An evaluation of knowledge management tools: Part 1 – managing knowledge resources. *Journal of Knowledge Management*. -2014, 18(6), 1075 – 1100. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1108/JKM-11-2013-0449>
7. Jennex, M. E. A proposed method for assessing knowledge loss risk with departing personnel. *VINE: The journal of information and knowledge management systems*. -2014, 44(2), 185-209. Retrieved from <http://www.emeraldinsight.com/doi/full/10.1108/VINE-07-2012-0028>
8. Borjigen C. Mass collaborative knowledge management: Towards the next generation of knowledge management studies / C. Borjigen // Program : electronic library and information systems. – 2015. – No 49 (3). – P. 325–342.
9. Khedhaouria A., Jamal A. Sourcing knowledge for innovation: knowledge reuse and creation in project teams / A. Khedhaouria, A. Jamal // *Journal of Knowledge Management*. – 2015. – No 19 (5). – P. 932–948.
10. Коулопоулос Т.М. Управление знаниями / Т.М. Коулопоулос, К. Фраппало. – М. :Эксмо, 2008. – 224 с.
11. Джанетто К. Управление знаниями. Руководство по разработке и внедрению корпоративной стратегии управления знаниями / К. Джанетто, Э. Уилер ; пер. с англ. Е.М. Пестеревой. – М. : Добрая книга, 2005. – 192 с.
12. Гапоненко А.Л. Управление знаниями. Как превратить знания в капитал / А.Л. Гапоненко, Т.М. Орлова. – М. :Эксмо, 2008. – 400 с.
13. Мойсеєнко І.П. Системи управління знаннями в умовах постіндустріальної економіки [Електронний ресурс] / І.П. Мойсеєнко. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/9010/1/28.pdf>.
14. Черкасова І.В. Система управління знаннями як основа інноваційного розвитку підприємства [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://library.kpi.kharkov.ua/Vestnik/2010_5/statti/Cherkasova.pdf
15. Востряков О.В. Управління знаннями в стратегічному процесі підприємства [Електронний ресурс] / О.В. Востряков, О.М. Гребешкова. – Режим доступу : <http://economica.org.ua/2009/upravlinnya-znanniyami/>
16. Bishop B. Strategic Marketing for the Digital Age / B. Bishop. – Harper Business, 1996. – 250 p.
17. Davenport T. Working Knowledge – How Organizations Manage What They Know / T. Davenport. – Harvard Business School Press, 1998. – 199 p.
18. Thomas A. Stewart. Intellectual Capital – The New Wealth of Organizations / A. Thomas. – McGraw-Hill, 1996. – 342 p.
19. Simar A. Knowledge markets: More than Providers and Users / A. Simar // *IPSI BGD Internet Research Society Transactions*. – 2006.
20. Матвіїв М.Я. Маркетинг знань: методологічний та організаційний аспекти : монографія / М.Я. Матвіїв. – Тернопіль : Економічна думка, 2007. – 448 с.
21. Ілляшенко С.М. Управління знаннями в системі інноваційного розвитку організації / С.М. Ілляшенко, Ю.С. Шипуліна, Н.С. Ілляшенко, А.О. Комарницька // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. - 2017. - № 1. - С.231-241.
22. Ілляшенко С. М. Концептуальні засади маркетингового прогнозування стратегічних напрямів науково-технологічного інноваційного розвитку України на основі експертних оцінок / С. М. Ілляшенко // *Вісник національного університету "Львівська політехніка"*. Проблеми економіки та управління. – 2010. № 668. - С. 68-74.
23. Ілляшенко С.М. Методологічні засади формування комплексного механізму управління потенціалом інноваційного розвитку / С.М. Ілляшенко // *Механізм управління потенціалом інноваційного розвитку промислових підприємств: монографія / за ред. к.е.н., доцента Ю.С. Шипуліної. – Суми: ТОВ "ДД "Папірус", 2012. – С. 52-73.*
24. Ілляшенко С.М. Інноваційний розвиток: маркетинг і менеджмент знань: монографія / С.М. Ілляшенко. – Суми: ТОВ «Діса плюс», 2016. – 192 с.
25. Ілляшенко, Н.С. Випереджаючий науково-технічний прогрес розвитку: сутність та зміст [Текст] / Н.С. Ілляшенко, О.А. Біловодська // *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. Т.2. – 2011. - №6. – С.11-14.
26. Ілляшенко С.М. Роль знань у виборі траєкторій інноваційного розвитку регіонів / С.М. Ілляшенко, Ю.С. Шипуліна, Н.С. Ілляшенко // *Сучасні тенденції розвитку регіонів, підприємств та їх об'єднань монографія / Нац. металург. академія України; за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. – Дніпро: Пороги, 2018. – С. 80-93.*

References

1. Suslov, D.S. (2012). *Upravlinnya znanniyamy v orhanizatsiyi: osnovni modeli* [Knowledge management in the organization: basic models]. *Kreatyuna ekonomika - Creativity Economics*, 10, 89-97 [in Russian].
2. Wolf, Y.Yu. (2013). *Protsees upravlinnya znanniyamy pidpryyemstva ta yoho osoblyvosti* [Process of knowledge management of the enterprise and its features]. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny – Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, 23.17, 343-352 [in Ukrainian].
3. Tomakh, V.V. (2014). *Sutnist protsesu upravlinnya znanniyamy pidpryyemstv v promyslovosti* [Essence of process of knowledge management of enterprises in industry]. *Ekonomika ta upravlinnya natsional'nyim hospodarstvom - Economics and Management of National Economy*, 2, 161-166 [in Ukrainian].
4. Blanc, B.L. and Bouillon, J.-L. (2012). Organizational devices for knowledge management: Proposal for a crossover perspective between knowledge sciences and communication sciences. *VINE*, 42(3/4), 382-395. Retrieved from <http://www.emeraldinsight.com/doi/full/10.1108/03055721211267503>
5. Landry, R. and Amara, N. (2012). Elucidation and enhancement of knowledge and technology transfer business models. *VINE*, 42(1), 94-116. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1108/03055721211207789>
6. Peter, M. (2014). An evaluation of knowledge management tools: Part 1 – managing knowledge resources. *Journal of Knowledge*

- Management*, 18(6), 1075-1100. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.1108/JKM-11-2013-0449>
7. Jennex, M.E. (2014). A proposed method for assessing knowledge loss risk with departing personnel. *VINE: The journal of information and knowledge management systems*, 44(2), 185-209. Retrieved from <http://www.emeraldinsight.com/doi/full/10.1108/VINE-07-2012-0028>
 8. Borjigen, C. (2015) Mass collaborative knowledge management: Towards the next generation of knowledge management studies. *Program: electronic library and information systems*, 49 (3), 325–342.
 9. Khedhaouria, A. and Jamal, A. (2015). Sourcing knowledge for innovation: knowledge reuse and creation in project teams. *Journal of Knowledge Management*, 19 (5), 932–948.
 10. Koolopoulos, T. and Frappaolo, K. (2008). *Upravlinnyia znannnyamy* [Knowledge Management]. Moscow : Exmo, 224 p. [in Russian].
 11. Janetto, K. and Wheeler, E. (2005). *Upravlinnyia znannnyamy. Kerivnytstvo po rozrobtsi ta vprovadzhennyu korporatyvnoyi stratehiyi upravlinnyia znannnyamy* [Knowledge Management. A Guide to Developing and Implementing a Corporate Knowledge Management Strategy]. Moscow : The Good Book, 192 p. [in Russian].
 12. Gaponenko, A.L. and Orlov, T.M. (2008). *Upravlinnyia znannnyamy. Yak peretvoryty znannya v kapital* [Knowledge management. How to turn knowledge into capital]. Moscow : Exmo, 400 p. [in Russian].
 13. Moiseenko, I.P. (2002). *Systemy upravlinnyia znannnyamy v umovakh postindustrialnoyi ekonomiky* [Knowledge Management Systems in the Post-Industrial Economy] - Retrieved from: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/9010/1/28.pdf> [in Ukrainian].
 14. Cherkasova, I.V. (2010). *Systema upravlinnyia znannnyamy yak osnova innovatsiynoho rozvytku pidpryyemstva* [Knowledge management system as the basis for enterprise innovation development]. - Retrieved from: http://library.kpi.kharkov.ua/Vestnik/2010_5/statyi/Cherkasova.pdf [in Ukrainian].
 15. Vostryakov, O.V. and Grebeshkova, O.M. (2009). *Upravlinnyia znannnyamy v stratehichnomu protsesi pidpryyemstva* [Knowledge management in the strategic process of the enterprise]. - Retrieved from: <http://economica.org.ua/2009/upravlinnyia-znannnyami1/> [in Ukrainian].
 16. Bishop, B. (1996). *Strategic Marketing for the Digital Age*. – Harper Business, 250 p.
 17. Davenport, T. (1998). *Working Knowledge – How Organizations Manage What They Know*. – Harvard Business School Press, 199 p.
 18. Thomas, A. Stewart (1996). *Intellectual Capital – The New Wealth of Organizations*. McGraw-Hill, 342 p.
 19. Simar, A. (2006). *Knowledge markets: More than Providers and Users*. - IPSI BGD Internet Research Society Transactions.
 20. Matveyev, M.Ya. (2007). *Marketynh znan: metodolohichnyy ta orhanizatsiynyy aspekty* [Marketing of knowledge: methodological and organizational aspects]. Ternopil: Economic Thought, 2007, 448 p. [in Ukrainian].
 21. Illyashenko, S.M., Shipulina, Yu.S., Illyashenko, N.S. and Komarnitskaya, A.O. (2017). *Upravlinnyia znannnyamy v systemi innovatsiynoho rozvytku orhanizatsiyni* [Knowledge management in the organization's innovative development]. *Marketynh ta menedzhment innovatsiy - Marketing and management of innovations*, 1, 231-241 [in Ukrainian].
 22. Illyashenko, S.M. (2000). *Kontseptualni zasady marketynhovooho prohnozuvannya stratehichnykh napryamkiv naukovotekhnolohichnoho innovatsiynoho rozvytku Ukrainy na osnovi ekspertnykh otsinok* [Conceptual principles of marketing forecasting of strategic directions of scientific and technological innovation development of Ukraine on the basis of expert assessments]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politehnika". Problemy ekonomiky ta upravlinnyia - Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic". Problems of Economics and Management*, 668, 68-74 [in Ukrainian].
 23. Illyashenko, S.M. (2012). *Metodolohichni zasady formuvannya kompleksnoho mekhanizmu upravlinnyia potentsialom innovatsiynoho rozvytku* [Methodological bases of forming of complex mechanism of management of potential of innovative development]. *Mekhanizm upravlinnyia potentsialom innovatsiynoho rozvytku promyslovykh pidpryyemstv - The mechanism of management of the potential of innovation development of industrial enterprises*. Sumy: LLC "DD" Papiros ", 52-73 [in Ukrainian].
 24. Illyashenko, S.M. (2016). *Innovatsiynyy rozvytok: marketynh ta menedzhment znan* [Innovation development: marketing and knowledge management]. Sumy: LLC "Dis Plus", 192 p. [in Ukrainian].
 25. Illyashenko, N.S. and Belovodskaya, O.A. (2011). *Vyperedzhayuchy naukovotekhnichnyy prohres rozvytku: sutnist ta zmist* [Advancing scientific and technological progress development: the essence and content]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky - Bulletin of the Khmelnytsky National University. Economic sciences*, 6, 11-14 [in Ukrainian].
 26. Illyashenko, S.M., Shipulina, Yu.S. and Illyashenko, N.S. (2018). *Rol znan u vybori trayektoriy innovatsiynoho rozvytku rehioniv* [The role of knowledge in the choice of trajectories of innovation development of regions]. *Suchasni tendentsiyi rozvytku rehioniv, pidpryyemstv ta yikh obyednan - Modern trends in the development of regions, enterprises and their associations*. Dnipro: Thresholds, 2018, 80-93 [in Ukrainian].

Ильяшенко С.Н., Шипулина Ю.С., Ильяшенко Н.С., Назорный Е.И. Основные аспекты определение перспективных направлений продуцирования новых знаний как основы инновационного развития

Целью исследования является разработка методических основ определения перспективных направлений продуцирования новых знаний как основы инновационного развития хозяйствующих субъектов. Предложена концептуальная схема выбора перспективных направлений опережающего инновационного развития хозяйствующего субъекта, которая отражает виды и схемы взаимодействия актуальных комплексов знаний, которые лежат в их основе. Выделены и апробированы на практике авторские теоретико-методические подходы, которые позволяют получить актуальные знания о: потенциале инновационного развития хозяйствующего субъекта; маркетинговых прогнозах тенденций изменения потребительского спроса в прогнозном периоде; оценки состояния развития науки и техники, а также возможностей реализации существующих и перспективных научно-технических разработок в новые продукты, технологии их изготовления и способы потребления. Определены особенности применения указанных подходов.

Полученные результаты в совокупности углубляют теоретико-методические основы менеджмента и маркетинга знаний в части формирования предпосылок разработки организационно-экономического механизма управления продуцированием и коммерциализацией знаний на уровне государства, отрасли, региона, отдельной организации и т.д. которые позволяют определить и усилить их сравнительные преимущества, выбирать и реализовывать на этой основе перспективные направления их инновационного развития в перманентно нестабильных условиях современной экономики.

Ключевые слова: продуцирование знаний, инновационное развитие, механизм управления знаниями, инновацион-

ное опережение, экономика знаний.

Illiasenko S.M., Shipulina Y.S., Illiasenko N.S., Nagornyi I.I. Fundamental aspects of definition of perspective directions of new knowledge production as the basis for innovative development

The purpose of the study is to develop methodological foundations for identifying promising directions for knowledge production as the basis of innovative development of business entities. The conceptual scheme for selecting perspective directions of the advanced innovative development of an entity is proposed. The scheme reflects types of interaction of modern knowledge complexes. Authors tested their theoretical and methodical approaches that allow obtaining modern knowledge related to the potential of innovative development of a modern entity; marketing forecasts of consumer demand trends during a certain period; assessment of science and technology condition, as well as opportunities for application of scientific and technological developments to new products, technologies of production and ways of consumption. The features of application of these approaches are described. The author's developments were used in determining perspective directions of environmentally-oriented innovative strategy of the Sumy region. Practical testing proved their efficiency in identifying promising directions for new knowledge production as the basis for selecting directions of entities' innovative development.

The obtained results deepen theoretical and methodical principles of management and marketing of knowledge forming preconditions for developing an organizational and economic mechanism of production management and commercialization of knowledge at the level of the state, industry, region, separate organization, etc., which would allow to determine and increase their comparative advantages, to choose and apply perspective directions of their innovative development in the permanently unstable conditions of the modern economy.

Further research should be aimed at developing conceptual foundations for the formation and functioning of this mechanism.

Key words: *knowledge production, innovative development, knowledge management mechanism, innovative advancement, knowledge economy.*

Дата надходження до редакції: 12.08.2018

Рецензент: д.е.н., професор Михайлова Л.І.